

Nr 47.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring av 48 § 1 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.

I en den 20 mars 1953 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 133, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

1) lag om ändring av 48 § 1 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370); och

2) förordning om antalet ortsgupper vid skattegrupperingen.

Rörande författningsförslagens lydelse tillåter sig utskottet hänvisa till propositionen (s. 2).

I fråga om *propositionens huvudsakliga innehåll* må här anmärkas följande.

I propositionen föreslås, att från och med den 1 januari 1954 spännvidden mellan högsta och lägsta ortsgupp vid skattegrupperingen liksom i fråga om den statliga lönegrupperingen skall minskas från 16 till 12 procent. Detta föreslås ske genom att av nuvarande fem ortsgupper endast fyra, ortsgupperna II—V, utnyttjas. I ortsavdragens belopp föreslås ingen ändring.

Vidare föreslås i propositionen, att Kungl. Maj:t skall verkställa orternas inplacering i ortsgupper i stället för såsom för närvarande socialstyrelsen.

Beträffande vad chefen för finansdepartementet anförts vid ärendets fördragning inför Kungl. Maj:t får utskottet, i den mån detta icke framgår av den nedan lämnade redogörelsen härutinnan, hänvisa till ovannämnda statsrådsprotokoll.

Av statsrådsprotokollet i ärendet inhämtas bl. a. följande.

Enligt 48 § 1 mom. kommunalskattelagen indelas samtliga orter i riket med avseende å levnadskostnadernas höjd i fem ortsgupper. Denna indelning — den s. k. skattegrupperingen — verkställs av socialstyrelsen enligt de närmare föreskrifter, som Kungl. Maj:t äger meddela, och gäller enligt lagen för en tid av fem år i sänder.

Skattegruppering verkställdes år 1947 att gälla för åren 1948—1952. I den sålunda verkställda indelningen har vid flera tillfällen smärre ändringar

skett. I anslutning till den från och med år 1952 genomförda ändringen av den kommunala indelningen företogs i formellt hänseende en ny ortsgruppindelning. Denna återfinnes i socialstyrelsens kungörelse angående skattegrupperingen den 14 januari 1952 (SFS nr 21). Sistnämnda indelning, vilken endast skulle gälla för år 1952, har i avvaktan på de ändringar, som Kungl. Maj:t kunde komma att vidtaga beträffande lönegrupperingen, enligt beslut av socialstyrelsen den 3 november 1952 (SFS nr 681) givits fortsatt giltighet från och med den 1 januari 1953 tills vidare, dock längst till och med år 1957.

Indelningen i ortsgrunder är av betydelse när det gäller att bestämma det ortsavdrag, som vid den kommunala och statliga inkomsttaxeringen tillkommer fysisk person. Ortssavdragens belopp varierar nämligen med hänsyn till vilken ortsgrupp den skattskyldiges hemortskommun tillhör. Ortssavdraget är lägst i ortsgrupp I och högst i ortsgrupp V.

Vid fastställande av ortssavdragens belopp har man utgått ifrån att spännvidden i skattegrupperingen skall liksom i lönegrupperingen vara 16 procent och att skillnaden mellan ortssavdragen för två intill varandra liggande ortsgrunder sålunda skall motsvara 4 procent av ortssavdraget i högsta dyrtort.

Såsom förut antytts fastställes i fråga om lönegrupperingen indelningen av rikets orter i ortsgrunder av Kungl. Maj:t, medan motsvarande indelning beträffande skattegrupperingen verkställes av socialstyrelsen. Vid indelningen följer socialstyrelsen den indelning som Kungl. Maj:t verkställt i fråga om lönegrupperingen. Vidare har Kungl. Maj:t föreskrivit, att så snart lönegrupperingen ändras skall det ankomma på socialstyrelsen att meddela de bestämmelser, som i anledning därav påfordras i fråga om skattegrupperingen, med iakttagande av att ändring i sistnämnda avseende må ske endast med ingången av nytt kalenderår. Detta system gör att två kungörelser, en beträffande lönegrupperingen och en beträffande skattegrupperingen, måste utfärdas. 1950 års dyrtortssakkunniga har i sitt betänkande med principer för dyrtortsgupperingen (SOU 1951: 7) beträffande detta förhållande uttalat, att det uppenbarligen vore föga rationellt att två kungörelser med identisk gruppindelning utfärdades av olika instanser och att därefter varje ändring i den ena kungörelsen skulle följas av en liknande ändring i den andra. De sakkunniga ville föreslå, att bestämmelsen i kommunalskattelagen ändrades därhän, att Kungl. Maj:t utfärdade även kungörelsen rörande skattegrupperingen.

Till stöd för de i propositionen framlagda förslagen har *chefen för finansdepartementet* anfört bl. a. följande:

I propositionen nr 132 har *chefen för civildepartementet* i fråga om lönegrupperingen föreslagit att spännvidden skall — med bibehållen spännvidd de olika grupperna emellan — från och med den 1 januari 1954 minskas från 16 till 12 procent och således antalet ortsgrunder minskas från fem till fyra. Tekniskt skall förslaget genomföras så att nu gällande löneplaner bibehålles, men att ortsgrupp 1 i fortsättningen icke skall tillämpas i fråga om statstjänstemännens löner.

Avgörande skäl talar för att skattegrupperingen utformas på samma sätt som lönegrupperingen. Följaktligen bör antalet ortsgupper jämväl vid skattegrupperingen minskas till fyra och den totala spännvidden mellan högsta och lägsta ortsgupp minskas från 16 till 12 procent. Likaledes bör spännvidden mellan varje ortsgupp även i fortsättningen vara 4 procent. Härav följer att ortsavdragens belopp icke behöver ändras i följd av minskningen av den totala spännvidden, utan ändringen bör genomföras så att endast ortsavdragen för de fyra nuvarande högsta ortsgupperna tillämpas.

Den förordade minskningen av spännvidden kommer, om den genomföres, att påverka skatteintäkterna för såväl stat som kommun. En ny skattegruppering torde nämligen komma att beröra åtskilliga kommuner, varav flertalet lär komma att hänföras till högre dyrortsgupp än för närvarande. De skattskyldiga i sistnämnda kommuner kommer således att få ortsavdrag med större belopp än nu, vilket innebär ett visst skattebortfall. Å andra sidan stiger skatteunderlaget i dessa kommuner i viss mån genom löneökningen för statstjänstemän och möjligen även för andra löntagare. I den mån lönehöjningen medför att företagarnas inkomster minskas, kommer den dock även att påverka skatteunderlaget i sänkande riktning. En uppskattning av det skattebortfall, som en ändring i skattegrupperingen i enlighet med vad i det föregående anförts skulle medföra, har skett med utgångspunkt från ett av socialstyrelsen den 11 mars 1953 framlagt förslag till ny ortsguppering. Enligt denna uppskattning skulle den statliga inkomstskatten och den kommunala inkomstskatten för samtliga rikets kommuner minska med tillhoppa omkring 30 miljoner kronor, varav $\frac{2}{3}$ är att hänföra till den statliga och $\frac{1}{3}$ till den kommunala inkomstskatten.

Såsom förut nämnts skall i fråga om lönegrupperingen minskningen av den totala spännvidden och av antalet ortsgupper enligt det i propositionen nr 132 framlagda förslaget genomföras så att nuvarande ortsgupp 1 icke tillämpas. Lägsta löneortsgupp blir sålunda ortsgupp 2. Enligt min uppfattning bör man beträffande skattegrupperingen följa samma system. Det bör icke ifrågakomma att skilda beteckningar användes för de olika ortsgupperna i löneavseende och skatteavseende.

Vad angår den lagtekniska utformningen av de föreslagna reglerna för skattegrupperingen synes det icke erforderligt att i detta sammanhang ändra de författningsrum, 48 § 2 mom. kommunalskattelagen och 8 § 2 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, där ortsavdragens belopp är angivna. Man synes kunna inskränka sig till att i 48 § 1 mom. kommunalskattelagen införa en bestämmelse att orterna i riket skall indelas i ortsgupper till ett antal av fem (ortsgupp I—V) eller det lägre antal, som fastställes genom särskild författning. I särskild förordning bör därefter bestämmas att från och med den 1 januari 1954 tills vidare antalet ortsgupper skall utgöra fyra, nämligen ortsgupperna II—V.

I detta sammanhang bör också, såsom föreslagits av 1950 års dyrortssakkunniga, genomföras den ändringen att det i fortsättningen skall ankomma på Kungl. Maj:t att, i likhet med vad fallet är beträffande lönegrupperingen,

verkställa indelningen i ortsgupper. Den bör fastställas för fem år i sänder. Kungl. Maj:t bör ha rätt att under mellantiden jämka fastställd indelning.

Den nya ordningen beträffande skattegrupperingen bör tillämpas från och med den 1 januari 1954.

Utskottet. Utskottet har icke något att erinra mot de i förevarande proposition nr 133 framlagda förslagen.

På grund härav och då statsutskottet i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 132 angående ny lönegruppering för statens tjänstemän m. fl. i utlåtande nr 134 tillstyrkt, att spännvidden i den statliga lönegrupperingen skall — med bibehållen spännvidd grupperna emellan — från och med den 1 januari 1954 minskas från 16 till 12 procent och således antalet ortsgupper minskas från fem till fyra, får bevillningsutskottet hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 133, för sin del antaga vid propositionen fogade förslag till

1) lag om ändring av 48 § 1 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370); och

2) förordning om antalet ortsgupper vid skattegrupperingen.

Stockholm den 12 maj 1953.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjödahl, Heüman, Franzon*, Gustaf Elofsson, Spetz, Velander, Ramberg*, Söderquist, Snygg och Patrick Nilsson; samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Kristensson i Osby, Orgård, Sundström*, Hagberg i Malmö*, Sjölin, Brandt, Allard, Strandh* och Jansson i Aspeboda.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.